

Прва основна школа краља Петра II

Ужице

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ за цртање, сликање и вајање за
осми разред

Време трајања програма: школска 2020/2021. и
2021/2022. године

Предмет: Цртање, сликање и вајање

Разред: осми

Годишњи фонд часова: 34

Недељни фонд часова: 1

Циљ учења Цртања, сликања и вајања је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа. Циљ образовно-васпитног рада у настави Цртања, сликања и вајања је да се подстиче и развија учениково стваралачко мишљење и деловање у складу са демократским опредељењем друштва и карактером ове слободне наставне активности.

Ред. број	Тема/ област	Фонд часова				
		Обрада	Практичан рад	Естетска анализа/ систематизација	Свега	Време реализације
1.	Цртање	5	4	1	10	IX, X, XI, V
2.	Вајање	2	9	1	12	X, XII, I, II
3.	Сликање	5	6	1	12	II, III, IV
Укупно		12	19	3	34	

Кључне речи: ликовни елементи, комуникација, дизајн, стил, историја уметности, савремена уметност

Редни број	Исходи	Теме/области	Садржаји програма	Међупредметне компетенције	Начин и поступци остваривања програма
1.	- Ученик познаје и користи основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности.	Цртање (5 часова обраде, 4 часа практичног рада, 1 час систематизације, укупно 10 часова)	Контраст, јединство и доминанта у простору (обрада – 1 час, практичан рад – 1 час)	- Рад с подацима и информацијама	Наставник ученике анимира различитим врстама презентација, штампаним фотографијама и репродукцијама уметничких дела како би им приближио ликовне елементе, принципа компоновања и различитих врста композиција. Радом на тексту и путем визуелних примера из уџбеника ученици самостално, или у пару истражују одређену тему, а затим путем дискусије изводе закључке и разматрају могуће идеје за реализацију ликовних задатака. Наставник кроз различите интернет садржаје, релевантне веб странице и видео материјале упознаје ученике са различитим ликовним техникама и уметницима. Подстиче ученике да самостално и слободно исказују своја мишљења о уметничким делима. Покреће дискусије естетске анализе на крају наставне целине развијајући код ученика
2.			Слободно компоновање и фантастика (обрада – 1 час, практичан рад – 1 час)	-Решавање проблема	
3.			Фотомонтажа (обрада 1 – час)	-Сарадња	
4.			Амблем (обрада – 1 час, практичан рад – 1 час)	-Компетенција за учење	
5.	- Изводи радове са одређеном намером, користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат.		Текстура, материјализација (обрада – 1 час, практичан рад – 1 час)	-Естетичка компетенција	
6.	- Користи друга места и изворе да би проширио		Естетска анализа (систематизација – 1 час)	-Комуникација	
7.		Вајање (2 часа обраде, 9 часова практичног рада, 1 час систематизације, укупно 12 часова)	-Предузимљивост и оријентација ка предузетништву		
8.			Визуелна метафорика, амблем, тродимензионално обликовање (обрада – 1 час, практичан рад – 1 час)	- Одговоран однос према околини	
			Контраст, јединство и доминанта у простору (обрада – 1 час, практичан рад – 8 часова)		

9.	своја знања из визуелних уметности.		Естетска анализа (систематизација – 1 час)		естетски начин размишљања уз уважавање туђих мерила вредности и ставова. У зависности од ликовног задатка, у току часа организује се индивидуални практични рад, рад у пару, или по групама. Наставник активно учествује у процесу рада ученика својим саветима и коректурама. Поред ових најчешће примењиваних метода рада, наставник ученике упућује на одговоран однос према средини у којој живе и раде, па у складу са тим подстиче их да дају свој допринос активним планирањем пројектне наставе усмерене ка естетском уређењу просторија школе и школског дворишта. Ученицима ће бити омогућен и додатни рад код куће, а материјале за домаће ликовне задатке имаће прилику да виде на Google учионици.
10.	- Одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт.	Сликање (5 часова обраде, 6 часова практичног рада, 1 час систематизације, укупно 12 часова)	Енформел (обрада – 1 час, практичан рад – 1 час)		
11.	- Разуме међусобну повезаност и утицај уметности и других области живота.		Ритмичко хармонијска композиција чистог односа боје и форме (обрада – 1 час, практичан рад – 1 час)		
12.	- У стању је да анализира и естетски процени свој рад		Систем низања тачака боје и облика и волумена према одређеној шеми (обрада – 1 час, практичан рад – 1 час)		
13.			Визуелна метафорика, површинско обликовање (обрада – 1 час, практичан рад – 1 час)		
14.			Слободно компоновање и фантастика (обрада – 1 час, практичан рад – 2 часа)		
15.			Естетска анализа (Систематизација – 1 час)		

Међупредметно повезивање: музичка култура, српски језик, историја, информатика и рачунарство, техника и технологија, математика, физика

Активности у наставном процесу	
Активности наставника	Активности ученика
<ul style="list-style-type: none"> - саопштава наставне садржаје - организује и усмерава идеје и креативност - упознаје ученике са методама и техникама успешног ликовног изражавања - преноси теоријска и практична знања - процењује и оцењује ниво и квалитет радова - преноси културне вредности - формира правилан поглед на свет и систем вредности - развија карактер ученика и црте личности 	<ul style="list-style-type: none"> - посматрање - опажање - учешће у дискусији - откривање и увиђање законитости и процеса - изражавање својих мисли, осећања и закључака - анализа и синтеза опаженог - стварање - вежбање - усвајање знања - понављање - израда и презентовање самосталних и практичних радова

Елементи за процењивање напредовања и оцењивање постигнућа су:

- Однос према раду (припремљен је за час; одговорно користи материјал, прибор и алатке; одржава прибор и радни простор; потписује радове; чува радове у мапи...);
- Однос према себи (истражује информације; поставља питања; предлаже; истрајан је у раду, труди се; преузима одговорност; поштује себе и своје радове; учи на грешкама; спреман је да испроба своје способности у новим активностима...)
- Однос према другима (довршава рад у договореном року; поштује договорена правила понашања; спреман је да помогне и да сарађује; уважава туђу културу, радове, начин размишљања, доживљавања, опажања, изражавања...) – Разумевање (разуме задатак; разуме појмове; разуме процес; разуме концепт; разуме визуелне информације...; раздваја битно од небитног...)
- Повезивање (повезује и пореди познате и нове информације, људе, места, догађаје, феномене, идеје, дела...)
- Оригиналност (оригиналан је у односу на туђе радове; оригиналан је у односу на своје претходне радове...)
- Организација композиције (примењује одговарајуће принципе компоновања, знања о перспективи, правцу, смеру...)

- Вербално изражавање (учтиво комуницира; аргументовано, кратко и јасно образлаже свој рад, идеју, доживљај, опажање, емоције...)

- Употреба техника (бира одговарајућу технику у односу на идеју; примењује одговарајући процес; бира одговарајући материјал/подлогу; истражује могућности технике и материјала)...

ПЛАН ЕВЕЛУАЦИЈЕ- формативно оцењивање ученика током школске године

Елементи које процењујемо		Критеријуми оцењивања	Поступци/ начини оцењивања	Инструменти оцењивања	Време евалуације
Степен остварености циљева и прописаних исхода, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања програма предмета;	Процењују се: вештине ликовног изражавања и разумевање, примена и вредновање научених поступака и процедура; рад са различитим врстама ликовних материјала и рад на различитим врстама ликовних задатака; уметничко изражавање; вештине, руковање прибором, алатом и технологијама и извођење радних задатака.	ученик који остварује веома значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену истиче се;	Формативно оцењивање: бележење активности ученика на часу у табелу евиденције наставника Комисија ученика и наставника Практичан рад Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика)	Учесталост јављања на часу Свеобухватност одговора Хоризонтално и вертикално повезивање градива Самосталност у одговарању Оцена се одређује кроз естетску анализу наставника и ученика заједно, неретко учешћем и осталих ученика у разреду. Рад који у потпуности задовољава естетске критеријуме у	На сваком часу током школске године. Пресек стања по тромесечјима.

				складу са ликовним задацима (оцена истиче се); Делимично задовољава – испод прага могућности ученика (оцена добар); Мала количина уложеног труда (оцена задовољава); Сарадња у групи (сви чланови су укључени) Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно процењивање резултата рада група	
		ученик који остварује напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и већи део на			

		<p>средњем нивоу посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену добар;</p>			
		<p>ученик који остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавања уз помоћ наставника захтеве који су утврђени у већем делу основног нивоа постигнућа, односно захтеве који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа и, добија оцену задовољава;</p>			
<p>Ангажовање ученика у настави</p>	<p>Процењује се: одговоран однос према раду,</p>	<p>–Показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен</p>	<p>Вођење евиденције од стране</p>	<p>-Све што је рађено на часу налази се у свескама и уредно</p>	<p>На сваком часу током школске године.</p>

	<p>постављеним задацима, и исказано интересовање и мотивацију за учење и напредовање. активно учествовање у настави, сарадњу са другима.</p>	<p>активности и ангажовања добија оцену истиче се.</p>	<p>наставника о: -Јављању на часовима (учесталост и активност) -Успешности у групном раду, раду у пару (ангажовање, продукти) -Учешћу на такмичењима -Посета културно-историјским институцијама и догађајима -Несебичном пружању помоћи другим ученицима -Израда паноа, ПП презентација, различитих врста излагања.</p>	<p>је написано -Учесталост јављања и активност по месецима -Учествоје, помаже другима, израђује самостално или у сарадњи са другима продукте рада -Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...) -Спреман је да помогне другима -Иницијатива и квалитет продукта</p>	<p>Пресек стања по тромесечјима.</p>
		<p>– показује делимични степен активности и ангажовања добија оцену добар.</p>			

		– показује мањи степен активности и ангажовања добија оцену задовољава.			
--	--	---	--	--	--

Стандарди

Стандарди за предмет Ликовна култура, који се односе на крај обавезног основног образовања, изведени су из циљева образовања и васпитања, општих циљева предмета и наставног програма предмета. Стандарди су низ исказа који описују шта један ученик/ ученица зна и уме на одређеном нивоу постигнућа. За дефинисање стандарди у Ликовној култури садржај предмета подељен је у три области:

1. МЕДИЈИ, МАТЕРИЈАЛИ И ТЕХНИКЕ ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ

2. ЕЛЕМЕНТИ, ПРИНЦИПИ И САДРЖАЈИ (ТЕМЕ, МОТИВИ, ИДЕЈЕ...) ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ

3. УЛОГА, РАЗВОЈ И РАЗЛИЧИТОСТ ВИЗУЕЛНИХ УМЕТНОСТИ

Термином визуелна уметност обухваћени су традиционални медији ликовних и примењених уметности (цртање, сликање, вајање, графика, керамика, костимографија...), савремени медији (телевизија, филм, сви облици дизајна и дигиталне уметности...), архитектура, фолклорна уметност, уметнички занати (ткање, грнчарија, накит, радови у дрвету, папиру и другим материјалима). ету, папиру и другим материјалима). У оквиру сваке области развијени су кратки искази/стандарди по нивоима, тј. описане су способности, знања и вештине ученика на три нивоа. На првом нивоу описани су захтеви који представљају базични или основни ниво знања и вештина, на другом нивоу описани су захтеви који представљају средњи ниво знања и вештина, а на трећем нивоу су захтеви који представљају напредни ниво знања и вештина. Они су дефинисани преко кључних компоненти учења: основних знања, стваралачких способности (искуствено знање/извођење) и критичког мишљења (ставови, вредновање).

Специфичност наставног процеса и учења у Ликовној култури огледа се у повезаности садржаја из све три области, као и у испреплетаности компоненти учења. У складу са таквом синтетичком природом учења у уметности и ради лакше примене у настави, стандарди су прво приказани по нивоима, без сврставања у области и компоненте учења.

Листа стандарда по нивоима

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на ОСНОВНОМ – 1. нивоу:

ЛК.1.1.1. разликује и користи (у свом раду) основне медије, материјале и технике (цртање, сликање, вајање) визуелних уметности

ЛК.1.1.2. изводи дводимензионалне и тродимензионалне радове

ЛК.1.1.3. и ЛК.1.2.3. описује свој рад и радове других (нпр. исказује утисак)

ЛК.1.3.1. описује разлике које уочава на уметничким радовима из различитих земаља, култура и периода

ЛК.1.3.2. зна да наведе различита занимања за која су потребна знања и вештине стечене учењем у визуелним уметностима (нпр. костимограф, дизајнер, архитекта...)

ЛК.1.3.3. познаје места и изворе где може да прошири своја знања везана за визуелне уметности (нпр. музеј, галерију, атеље, уметничка радионица...)

ЛК.1.3.4. зна неколико примера примене визуелних уметности у свакодневном животу

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на СРЕДЊЕМ – 2. нивоу:

ЛК.2.1.1. познаје и користи (у свом раду) основне изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности

ЛК.2.1.2. и ЛК.2.2.2. образлаже свој рад и радове других (нпр. наводи садржај, тему, карактеристике технике...)

ЛК.2.2.1. одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт

ЛК.2.3.1. лоцира одабрана уметничка дела у историјски и друштвени контекст

Следећи искази описују шта ученик/ученица зна и уме на НАПРЕДНОМ – 3. нивоу:

ЛК.3.1.1. познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелне уметности

ЛК.3.1.2. и ЛК.3.2.1. одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику, поступак) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју (одабрану) идеју

ЛК.3.2.2. изводи радове са одређеном намером користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат

ЛК.3.2.3. користи тачне термине (нпр. текстура, ритам, облик...) из визуелних уметности (примерене узрасту и садржају) када образлаже свој рад и радове других

Пројектна настава је усмерена ка естетском уређењу просторија школе и школског дворишта. За те потребе, ученици би користили материјале за рециклажу.

Неки од препоручених начина прилагођавања програма наставе и учења ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

- просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања...)
- што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима
- размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја
- све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем.

Настава цртања, сликања и вајања, као слободна наставна активност, не предвиђа допунску и додатну наставу, као ни секцију.